

ORGELFEEST WORDT WELLICHT
TRADITIE

Gemoedelijk concours met amateurs op vele niveau's

Van onze kunstredactie

Rotterdam — De jeugd had op het orgel toch het laatste woord! De leeftijd van de 151 deelnemers aan het concours voor amateur-organisten dat de gehele vorige week in De Doelen gehouden werd liep uiteen van 9 tot 78 jaar, maar de oude routiniers hebben het slot niet gehaald. Spelen in de finale was weggelegd voor een 15-, 16- en 20-jarige, geen van drieën uit Rotterdam. In die zaterdagmiddag onder grote belangstelling gehouden finale maakte Theo van Doeselaar (16) uit Wassenaar de sterkste indruk. De jury, bestaande uit Arie Keijzer, Frans Kuster, Adriaan C. Schuurman, Kees Stolwijk en Piet Struijk, kende hem de eerste prijs van 500 gulden toe. Joke Sybesma (20) uit

door

AAD VAN DER VEN

- De 16-jarige virtuoos Leo van Doeselaar, winnaar van de eerste prijs.

Leiden ontving de tweede prijs van 250 gulden en Leo Terlouw (15) uit Bleskensgraaf (bij Alblusserdam) mag gedurende een jaar alle orgelconcerten in De Doelen gratis bezoeken, dat was de derde prijs. Twee anderen, Theo Goedhart en Henk Treurniet kregen in de tweede ronde (donderdagavond gehouden) een eervolle vermelding. De rest van de deelnemers ging behalve met de herinnering aan een bijzondere ervaring met een oorkonde naar huis.

Het concours dat in het kader van C'70 een opzet met een Rotterdam accent had, kreeg een grotere belangstelling — zowel numeriek als geografisch — dan de organisatoren hadden verwacht. Het is in alle opzichten een succes geworden. De directie van De Doelen is dan ook van plan van een dergelijk concours een traditie te maken.

De juryleden stelden het al duidelijk na de eerste ronde: Dit niveau was boven alle verwachting. Adriaan Schuurman zei: „Dit concours is voor mijn visie op musici van nog groter betekenis dan ik gedacht had. Ik heb mijn maatstaven betreffende het verschil tussen amateurs en vakmensen moeten verleggen. Het is een geweldige propaganda voor het orgelspel geworden. Het orgel wordt wel een koninklijk instrument genoemd. We mogen ons in Rotterdam gelukkig prijzen dat we in De Doelen een Keijzerlijk instrument hebben”. Terecht een compliment voor Arie Keijzer.

Hij was een half jaar geleden met het idee voor dit concours gekomen, een idee dat heel goed paste in het streven van de Doelendirectie om het gebouw ook in de zomermaanden te laten functioneren en zo het gat tussen twee seizoenen enigszins te vullen. Het moest

een concours worden waarin iedereen zonder voorafgaande selectie op het Flentrop-orgel iets aan een publiek mocht laten horen.

Het was ook Arie Keijzer die de deelnemers in de eerste ronde (3½ dag) in het gareel van de toegestane acht minuten speeltijd diende te houden. Bij sommigen die aan het improviseren sloegen en in vervoering raakten door de klank van een geweldig orgel dat ze nog nooit bespeeld hadden kostte dat enige moeite. Ze wilden gewoon niet meer ophouden. Vergeten was de podiumvrees. Ook bediende Keijzer, naast de kandidaat op de orgelbank gezeten, de registerknoppen. Sommigen kwamen met uitgeknipte registraties op papier, maar bij de meesten moest Arie Keijzer voortdurend paraat zijn om een paar slimme grepen te doen, als een instructeur van een autorijschool bij een roekeloze leerling. Van alles werd er gespeeld: selecties uit musicals en opera's, The Holy City, improvisaties over psalmen en gezangen (dat deed o.a. een dominee), veel Bach, minder Buxtehude, wat werken van Mendelssohn, Vierne, Franck, Albinus enz.

Er waren er bij voor wie het nozenschrift zoiets als Arabisch is, zoals voor de oudste deelnemer, de 78-jarige heer J. Voorburgh uit de Schiebroekse Kamillestraat, die dus op z'n genoor een fragment uit Wagners opera Lohengrin liet horen. Hij had nooit eerder op een echt orgel gespeeld en raakte niet uitgepraat over deze ervaring. De Benjamin van het gezelschap, Gertjan Vendeloo (9 jaar) uit de Rembrandtlaan in Schiedam zegt dat hij knap zenuwachtig was, hoewel hij toch alleen maar voor de aardigheid mee-

deed, maar toen hij eenmaal zat te spelen waren de zenuwen vergeten. Op het elektronisch orgel thuis had hij Bachs Air in een arrangement van Ekseption ingestudeerd. Natuurlijk hadden beiden geen prijs verwacht, maar het ging bij dit concours dan ook niet alleen om de prijzen.

Eerste-prijswinnaar Leo van Doeselaar had al wat concours-ervaring. Hij behaalde in 1967 en ook dit jaar de eerste prijs op het Concours pro Organo in de Haagse Kloosterkerk, waarbij wel aangetekend moet worden dat dat concours in de twee tussenliggende jaren niet gehouden werd. Een uitgesproken voorkeur voor bepaalde componisten heeft deze leerling van Gerard Akkerhuis niet, „maar Bach krijgt bij mij toch wel het hoofdaccent”. Joke Sybesma heeft les van Wim van der Panne. Zij is kleuterleidster, woont in Leiden en werd in Rotterdam geboren. De jongste van de drie, Leo Terlouw hoeft niet altijd in een koude kerk te spelen, want thuis staat een tweeklaviers pedaalharmonium. Evenals de twee andere finalisten heeft hij al enige ervaring op orgels in diverse kerken.

FINALE

Over de prestaties in de finale schrijft onze orgelmedewerker: Wat de drie finalisten met elkaar gemeen hadden was een vrij behoorlijk ontwikkelde techniek en een flinke dosis muzikaliteit. Wat hen onderscheidde was vooral de programmamekuis die van Leo Terlouw artistiek wel het meest aanvechtbaar was: een fantasie van Jac. Bonset, een vroeg werk van Cor Kee (nog geheel onder invloed van zijn leermeester Jan Zwart) en

een Toccata van Jan Nieland. Bij een betere programmamekuis was Leo Terlouw m.i. een ernstige kandidaat voor de tweede prijs geweest. Arie Keijzer deelde namens de jury mee dat hem de derde prijs was toegekend met de wens dat deze jonge organist in de toekomst even goede andere stijlen zou gaan beheersen als die waarin hij nu speelde.

Met een sterker programma kwam Joke Sybesma: Sonata da chiesa van Hendrik Andriessen, een later werk van Cor Kee en „Carillon de Westminster” van Vierne. Haar spel was soms wat ongelijk, wat te sterk gebonden aan het notenbeeld, maar overigens zeer muzikaal, zij het minder spontaan dan dat van Leo Terlouw. Zij kreeg de tweede prijs met de argumentatie: „Kleurig orgelspel dat zich kenmerkte door rust en bezonnenheid, alsmede levendigheid”.

Leo van Doeselaar had een hoogstaand programma met Bachs Fantasia et fuga in c (III-6), Kanzona und Fuge uit het concert „Es sungen drei Engel” van Micheelsen en de Toccata in d van Reger, het hoogtepunt van zijn prestatie. Zijn spel was in de fantasia van Bach wat stijf maar kwam in de fuga uitstekend los. De jury roemde behalve de technisch en muzikaal uitstekende weergave zijn veelzijdige repertoire, stijlvolle Bach-vertolking en briljante Reger-realitatie.